

Тема:
**ПРЕДМЕТ І ЗАВДАННЯ КУРСУ
«ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
У СФЕРІ ФІНАНСІВ».
НАУКА ЯК СФЕРА СУСПІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

**К.е.н., доцент кафедри фінансів
Л.П. Гладченко**

Предмет курсу ОНДФ

сукупність підходів, концепцій, методів, правил і принципів наукового мислення у ході здійснення наукових фінансових досліджень

Основне питання курсу

ЯК проводити наукові дослідження у сфері фінансів

Основні завдання курсу

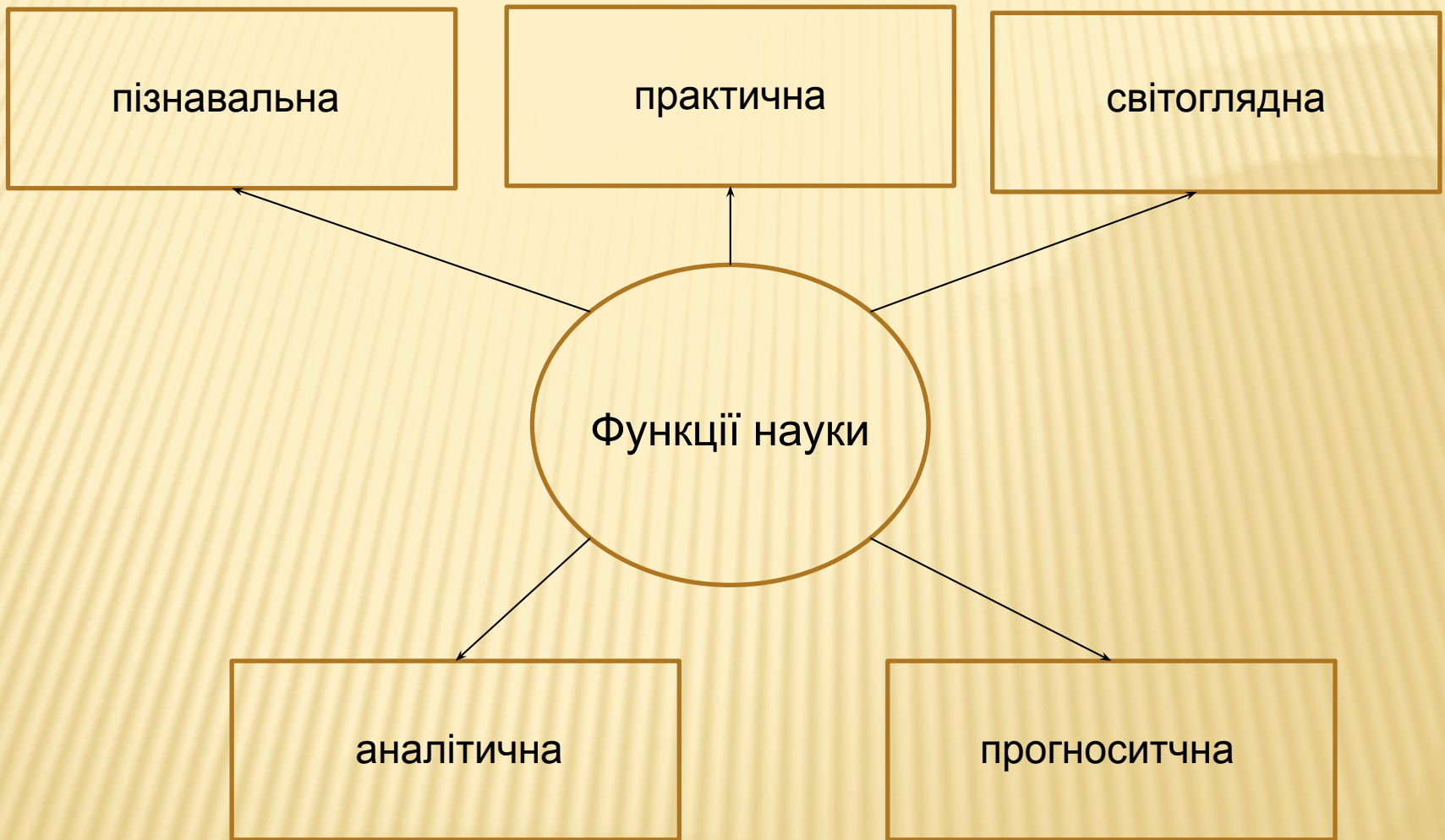
- формування наукового світогляду і розширення наукової ерудиції;
- знати і розуміти методологічні підходи до наукових досліджень;
- здатність використовувати теоретичні знання у практичній роботі;
- сформувати вміння проводити науково-дослідну роботу: пошук необхідної інформації, її систематизація, аналіз та узагальнення;
- сформувати вміння робити обґрунтовані висновки та розробляти пропозиції;
- розвинути критичне мислення і здатність до креативного (творчого наукового) мислення;
- розвинути навички самостійної науково-дослідної роботи.

НАУКА

- ✓ Форма суспільної свідомості або сукупність достовірних безперервно оновлюваних знань про закономірності розвитку природи, суспільства, людини, мислення
- ✓ Діяльність, спрямована на пізнання закономірностей об'єктивного світу і отримання нових знань
 - ✓ Окрема галузь наукового знання

СУСПІЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ НАУКИ

Розвиток системи знань, які сприяють найбільш раціональній організації виробничих відносин та використанню виробничих сил для блага всіх членів суспільства

Наукове дослідження

це діяльність, яка полягає у збиранні, систематизації, узагальненні і логічному осмисленні фактів з метою пізнання об'єкта дослідження

У результаті цієї діяльності виробляється і обґрунтовується система понять, законів і теорій, які утворюють нові чи розширюють існуючі знання про природу, людину, суспільство

Об'єкти наукових досліджень

ПРИРОДА
(ПРИРОДНИЧІ НАУКИ)

*(фізика, хімія, біологія,
астрономія та ін.)*

СУСПІЛЬСТВО
(СУСПІЛЬНІ НАУКИ)

*(соціологія, історія,
економіка, філологія,
політологія та ін.)*

ПСИХІКА І МИСЛЕННЯ
(НАУКИ ПРО МИСЛЕННЯ)

*(філософія, логіка,
психологія та ін.)*

Суб'єкти наукових досліджень

- Наукові працівники
- Науково-педагогічні працівники
- Колективи науковців (науково-дослідні групи)
- Науково-дослідні підрозділи і спеціальні проектні групи корпорацій
- Науково-дослідні установи:
 - НАН України, до складу якої належать науково-дослідні та проектні установи
 - Галузеві академії (Академія педагогічних наук, Українська академія аграрних наук, Академія медичних наук, Академія правових наук України, Академія мистецтв України)
 - Науково-дослідні та проектні установи і центри міністерств і відомств
 - Науково-дослідні установи і кафедри ВНЗ

Основні джерела фінансування наукових досліджень

Кошти
Державного
бюджету
України

Кошти
замовників
(прямі
договори)

Власні кошти
виконавців
(науковців та
наукових
організацій)

Гранти (від
іноземних
урядів та
неурядових
організацій)

Форми наукових досліджень

- (1) **Фундаментальні дослідження.** Спрямовані на розробку нових теорій і принципів дослідження та здобуття нових знань щодо закономірностей розвитку та взаємозв'язку природи, людини, суспільства.
- (2) **Прикладні дослідження.** Спрямовані на пошук способів практичного використання наукових знань, отриманих у результаті фундаментальних досліджень

Мета наукової діяльності

ОТРИМАННЯ НАУКОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ

Науковий результат

це нове знання, отримане як наслідок наукових досліджень та оприлюднене або зафіксоване на інформаційних носіях

ФОРМИ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

- ✓ Наукова праця: стаття, есе, монографія, тези
- ✓ Науковий звіт
- ✓ Наукова доповідь
- ✓ Проект
- ✓ Експериментальний або натурний зразок
- ✓ Конструкторська або технологічна документація на науково-технічну продукцію
- ✓ Інші форми

ЗАГАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ

✓ Диференціація науки

У процесі еволюції науки відбувається її поділ на окремі дисципліни

Основна перевага диференціації науки – поглиблене вузькоспеціалізоване дослідження об'єкта

Негативні наслідки диференціації науки:

- (i) послаблення зв'язків між дисциплінами,
- (ii) ускладнення обміну інформацією внаслідок застосування різними дисциплінами різної наукової мови,
- (iii) ускладнення міждисциплінарних досліджень

✓ Інтеграція науки

Процес поєднання окремих наукових дисциплін шляхом вироблення загальних понять і концепцій, єдиної наукової мови тощо

Переваги інтеграції:

- (i) результат інтеграційних процесів – отримання нових знань на вищому рівні узагальненості, що сприяє формуванню цілісної картини світу,
- (ii) вивчення явищ дійсності під кутом зору різних наук,
- (iii) уникнення дублювання теоретичних досліджень,
- (iv) вироблення спільної наукової мови.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ

- Сучасна наука є *продуктивною силою*, роль якої невпинно зростає
- Як результат диференціації, ускладнюється внутрішня структура науки
- Посилення інтеграційних процесів у розвитку науки, міждисциплінарних зв'язків
- Зростання капіталовкладень у розвиток науки
- Збільшення чисельності науковців

НАУКОЗНАВСТВО

вивчає закономірності функціонування та розвитку науки як складної цілісної системи, структуру і динаміку наукової діяльності, взаємодію науки з іншими сферами життя суспільства

Завдання, які вирішує наукознавство:

- ✓ вивчення законів і тенденцій розвитку науки;
- ✓ розробляє класифікацію наук;
- ✓ проводить аналіз взаємодії між науками;
- ✓ структурує наукове знання;
- ✓ аналізує проблеми організації науки і керування її розвитком;
- ✓ інші завдання.

Розділи наукознавства:

1. Загальна теорія науки
2. Історія науки
3. Соціологія науки
4. Економіка науки
5. Політика і наука
6. Наука і право
7. Методологія наук
8. Класифікація наук
9. Наукова організація праці, психологія, етика і естетика наукової діяльності
10. Мова науки
11. Теорія наукового прогнозування, планування та управління науковими дослідженнями

КОМПОНЕНТИ НАУКИ

ТЕОРІЯ

ТЕХНОЛОГІЯ
ДОСЛІДЖЕНЬ

МЕТОДОЛОГІЯ

РЕЗУЛЬТАТИ
ДОСЛІДЖЕНЬ

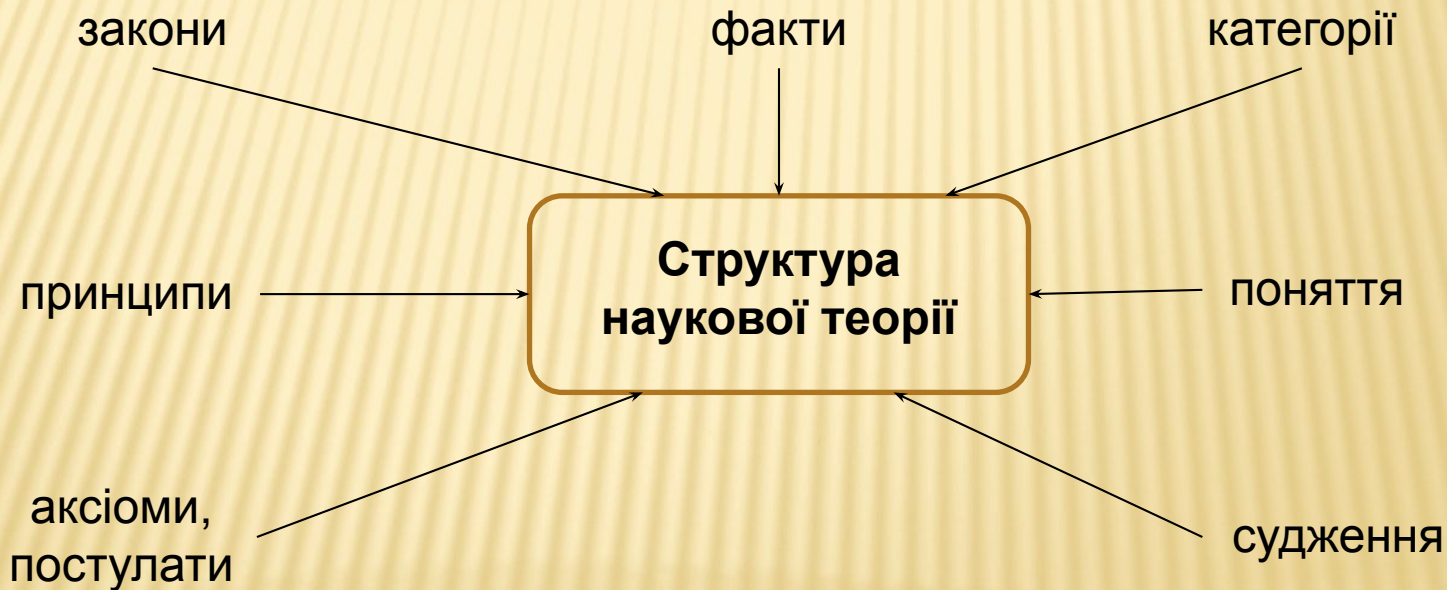
ТЕОРІЯ

- ✓ Теорія – це система наукових знань та основних ідей у певній галузі знань, які створюють цілісне уявлення про сутність об'єкта дослідження, закономірності його розвитку та сутнісні зв'язки
- ✓ Теорія є найвищою формою узагальнення та систематизації знань
- ✓ Теорія розкриває зміст науки
- ✓ В теорії окремі поняття, гіпотези, закономірності, які описують об'єкт дослідження, стають елементами цілісної системи

Теорія

Позитивна теорія – описує явища, пояснює їх сутність, закономірності розвитку, причинно-наслідкові зв'язки на основі фактів дійсності

Нормативна теорія – базується на оціночних судженнях, орієнтується на індивідуальні та колективні цінності, пропонує рекомендації

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

- *Вчення про правила мислення при розробленні теорії науки*
- *Вчення про систему наукових принципів, форм і способів дослідницької діяльності*
- *Концептуальний виклад мети, змісту, методів дослідження, які забезпечують отримання максимально об'єктивної, точної, систематизованої інформації (знання) про явища і процеси*
- *Сукупність цілей, підходів, пріоритетів, принципів побудови, форм і методів дослідження*

Методологія визначає весь характер і зміст дослідження

МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

Сукупність методів, прийомів і правил проведення досліджень, які використовуються у певній послідовності

Методика дослідження визначає алгоритм його проведення

ПРЕДМЕТ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СФЕРІ ФІНАНСІВ

фінансові відносини, які пов'язані з формуванням, розподілом і використанням обмежених грошових ресурсів для задоволення особистих, виробничих і суспільних потреб

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

сукупність принципів і методів ухвалення рішень у сфері фінансів

ФОРМИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

- державний фінансовий менеджмент*
- корпоративний фінансовий менеджмент*

КОРПОРАТИВНИЙ ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

технології організації та здійснення фінансової діяльності, а також ухвалення рішень, пов'язаних з формуванням, розміщенням і використанням капіталу корпорації

ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ КОРПОРАТИВНОГО ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

- Концепція пріоритету економічних інтересів власників корпорації
- Концепція вартості грошей у часі
- Концепція вартості капіталу
- Концепція структури капіталу
- Портфельна теорія
- Гіпотеза ефективного ринку
- Концепція асиметричної інформації
- Концепція агентських відносин
- Концепція трансакційних витрат
- Теорія дивідендної політики

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

технології організації та здійснення фінансової діяльності, а також ухвалення рішень, пов'язаних з формуванням, розміщенням і використанням державних фінансових фондів

ОСНОВНІ ТЕОРІЇ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

- Теорія суспільних благ і послуг
- Теорія суспільного вибору
- Концепції бюджетного балансу
- Теорія податків
- Теорія державного боргу
- Концепції бюджетного федералізму